

Esä taivan

sõnad Artur Adson (1889 – 1977), muusika Mari Amor (1973)

Tekst

Laulu võrumurdeline tekst oma lapselikus siiruses viib meid luuletaja lapsepõlve, mil Artur kasvas vanematest eemal, vaeslapsena sugulaste juures. Selles luuletuses väljendub lapse suur usaldus Taevasa vastu ning head soovitusel, kuidas too saaks elu paremaks muuta.

Kindlasti tasub enne lauluviiside juurde minekut tegelda eraldi tekstiga: tõlkida võõrapärased sõnad, rääkida laulu mõttest vana aja kontekstis, mil lapsi ei viidud autoga koolimaja ette ning koolitee võis olla väikese inimese jaoks paras katsumus. Laulusõnu võiks harjutada väga selgelt artikuleerima, lugedes neid aktiivse suuga ning soovitatavalt koos õige rütmiga.

Meloodika

Tähelepanu! Laulus on 1 noodiviga: taktis 13 peab olema mõlemas hääles viimane noot II vahes, s.t “a”, nagu on ka kõigis teistes sarnastes meloodiakäikudes.

Palun õpime laulu partiid selgeks õigesti, täpselt lauliku, mitte mälu järgi ega ka mingist muust varasemast noodist. Liikvel on erinevaid noodiversioone; eriti, mis puudutab II hääle partii rikkalikku variatiivsust.

Laulu I ja II hääl võiksid kooris olla kenas kõla-tasakaalus; selgesti tasub välja tuua II hääle toredad pide-sekundid.

Tähelepanu laulu algusega: instrumentaal-sissejuhatuseks kõlab üksnes 1 pikk noot - laulu põhitoon, mille järgi lauljad peavad kindlalt alustama 3. astmelt.

Tempo

Helilooja pakutud 1 löök=72 on üsna optimaalne. Laulus peaks olema helge rahu ning samas säilima muusika voolav liikuvus. Seejuures tuleb jälgida, et taktidest 9 ja 31 ei toimuks tempo kiirenemist – abiks on kõikide rütmivormelite väljapeetud läbilaulmine.

Dünaamika

Laulu algus ei tohiks kõlada tuhmilt ja arglikult – dünaamika vähemasti mp.

Samamoodi tuleb hoida kandvat kõla laulu lõpus, et see koos aeglustusega välja ei sureks.

Ülejäänud dünaamiline plaan ühtib helilooja pakutuga; seejuures jälgime, et fortes laulmine ei läheks jõuga pressides ja kurja kõlaga, vaid avara tooniga – suu ja süda lahti!

Helilooja on noodis kenasti ja järjekindlalt märkinud taotluse, et sõnalõpud esitame kergemalt (dim) – nii, palun, teemegi.

Hingamised

Laulufraasid on liigendatud pausidega ning need on hingamiseks mugavad kohad. Kiire, lühida lisahingamise võime teha taktis 17 enne sõna “vähämb”.

Hingamine on ka taktis 43 pärast sõna “jaota”.

Laulu lõpuosa: taktis 51 on fermaadiga noodil pikk seisak ja seejärel suur hingamine pisut rahulikuma tempo tarvis – selles kohas läheme edasi üksnes dirigendi käe järgi. Taktis 54 on suur aeglustus ning pärast sõna “taivan” selge katkestus (hingamine). Viimased 2 sõna mõlemad fermaadiga, dirigendi käe järgi.

Sõnalõppude äravõtted

Kasutame järjekindlalt kahte lihtsat printsiipi:

Korduvas fraasis “Esä taivan, tii nii” lõpetame sõna “nii” 3. löögi alguses.

Kõikidel muudel juhtudel on sõna täpselt noodis märgitud pikkusega ning pausidesse ei pikene.

Loodan kogu südamest, et selle, Mari Amori poolt lummavasse helikeelde pandud laulu lapseuskne sõnum jõuab iga väikese laulja ja suure kuulaja südamesse!

Õnnistatud teel olemist ning rõõmsate kooslaulmisteni!

Imbi Laas